

Bruxelles, 3 octombrie 2022
(OR. en)

12997/1/22
REV 1

SOC 533
EMPL 365
ECOFIN 942
EDUC 333

NOTĂ PUNCT „I/A”

Sursă:	Comitetul pentru protecție socială
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți (partea I)/Consiliul
Subiect:	Principalele provocări în domeniul social: mesajele-cheie ale CPS pe baza evaluării anuale a Monitorului performanței în materie de protecție socială – Aprobare

---

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor mesajele-cheie ale Comitetului pentru protecție socială bazate pe evaluarea anuală a Monitorului performanței în materie de protecție socială (SPPM) și pe evoluțiile politicilor de protecție socială, în vederea aprobării lor de către Consiliu la 17 octombrie 2022.

Raportul integral poate fi consultat în documentul 12997/22 ADD 1.

Profilurile de țară din cadrul Monitorului performanței în materie de protecție socială (SPPM) anexate la prezentul raport figurează în documentele 12997/22 ADD 2-4.

*Mesaje-cheie din partea Comitetului pentru
protecție socială*

Raport anual 2022

*Evaluare a Monitorului performanței în materie de protecție
socială (SPPM) și a evoluțiilor din domeniul politicilor de protecție
socială*

1. **În conformitate cu mandatul său, astfel cum este prevăzut la articolul 160 din TFUE, Comitetul pentru protecție socială (CPS) a elaborat, în atenția Consiliului, evaluarea sa anuală privind situația socială din UE și evoluțiile în materie de politici din statele membre**, pe baza celor mai recente date și informații disponibile. În acest context, CPS subliniază următoarele constatări și priorități comune, care ar trebui să ghideze lucrările pregătitoare pentru analiza anuală a creșterii durabile 2023.
2. **În 2021, creșterea economică a revenit în statele membre ale UE.** Ameliorarea situației sanitare, precum și acțiunile coordonate la nivelul UE și la nivel național pentru a atenua impactul pandemiei de COVID-19 au ajutat economia UE să revină în toamna anului 2021 la nivelul său de producție anterior pandemiei. Șomajul a scăzut, de la un nivel maxim de 7,8 % înregistrat în timpul pandemiei la sfârșitul anului 2020, la 6,0 % la jumătatea anului 2022. Veniturile reale ale gospodăriilor s-au îmbunătățit, de asemenea, în 2021.
3. **În 2022, războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a creat un nou mediu economic și geopolitic.** Creșterea prețurilor energiei și ale produselor de bază, perturbările aprovizionării și creșterea incertitudinii care au rezultat amenință redresarea Europei după pandemie și contribuie la deteriorarea climatului social și economic. Prețurile ridicate ale energiei, inflația în creștere și costul general mare al vieții ar putea împinge multe gospodării într-o situație economică precară, în special familiile cu venituri mai mici, care cheltuiesc o proporție mai mare din venituri pentru energie și alimente, inversând astfel în multe țări tendințele înregistrate în ultimii ani în ceea ce privește reducerea șomajului, a sărăciei și a inegalității.
4. **Războiul a declanșat, de asemenea, o enormă criză umanitară, peste 12 milioane de ucraineni fugind din țara lor de la începutul conflictului.** Afluxul de refugiați în Europa exercită presiuni asupra capacității mai multor țări din UE de a absorbi persoanele care fug din calea războiului și de a le oferi protecție și pune o povară considerabilă asupra sistemelor de protecție socială și de incluziune socială din întreaga Europă.

5. **Înainte de invadarea Ucrainei de către Rusia, se puteau observa evoluții în general pozitive ale situației sociale, majoritatea indicatorilor SPPM pentru 2021 semnalând în principal schimbări pozitive în toate statele membre, reflectând impactul redresării și contribuția sistemelor de protecție socială și de incluziune socială, în special:**
- **reducerea riscului de sărăcie sau de excluziune socială** în peste o treime din statele membre, reflectând în special scăderea **deprivării materiale și sociale grave** în multe țări, dar cu **evoluții** mai **eterogene** în ceea ce privește rata riscului de sărăcie și ponderea populației care trăiește în gospodării (aproape) fără persoane ocupate;
  - **scăderea semnificativă a profunzimii sărăciei** în rândul populației generale în aproximativ o treime din statele membre, împreună cu **scăderi în ceea ce privește persistența sărăciei** în jumătate din țări, reflectând parțial **creșteri ale impactului transferurilor sociale** într-o treime din statele membre;
  - **situația copiilor s-a îmbunătățit, în general**, în multe state membre, fapt reflectat de scăderea riscului lor de sărăcie sau de excluziune socială, a ratei lipsurilor materiale și sociale și a deficitului median relativ care îi afectează pe copii (deși în șapte state membre s-au observat, de asemenea, creșteri în cazul acestui ultim indicator);
  - **situația tinerilor s-a îmbunătățit**, de asemenea, cu scăderea ratei NEET¹ și scăderea abandonului școlar timpuriu într-o treime din țări;
  - au existat **creșteri continue ale ratei de ocupare a lucrătorilor în vârstă** în două treimi din statele membre, reflectând îmbunătățirile de pe piața forței de muncă în 2021;
  - o **îmbunătățire a situației sărăciei și a veniturilor relative ale persoanelor în vârstă** (cel puțin 65 de ani), cu o scădere a ratei riscului de sărăcie sau de excluziune socială în aproape jumătate din țări.

---

¹ Tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare.

6. **Cu toate acestea, au existat unele domenii de urmărit în ceea ce privește evoluțiile din 2021, și anume:**
- creșteri în ceea ce privește rata **șomajului de lungă durată** în aproape o treime din statele membre;
  - creșteri în **ponderea populației care trăiește în gospodării (aproape) fără persoane ocupate** într-o treime din statele membre;
  - evoluții mixte în ceea ce privește **inegalitățile în materie de venituri**, cu scăderi într-o treime din statele membre, dar cu creșteri într-un număr similar.
7. **Pilonul european al drepturilor sociale, împreună cu obiectivele principale ale UE în domeniul ocupării forței de muncă, al competențelor și al reducerii sărăciei și excluziunii sociale, incluse în planul de acțiune pentru punerea în aplicare a pilonului, stabilește cadrul necesar pentru acțiuni la nivelul UE și al statelor membre.** Cumulate, angajamentele statelor membre, prezentate miniștrilor ocupării forței de muncă și afacerilor sociale din UE în iunie 2022, ating nivelul obiectivelor principale ale UE sau chiar le depășesc. Întrucât obiectivele sunt interdependente și se consolidează reciproc, ar trebui întreprinse acțiuni de politică coerente în toate domeniile de politică. În ceea ce privește obiectivul de reducere a sărăciei, numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială a rămas constant sau a scăzut în majoritatea statelor membre, în comparație cu 2019.
8. **În actualul mediu volatil, UE și statele membre ar trebui să continue să pună în aplicare măsuri de politică specifice și eficiente pentru a consolida incluziunea socială și protecția socială și pentru a reduce riscurile pentru gospodăriile și persoanele vulnerabile.** Ar trebui ca la îmbunătățirea situației sociale din întreaga Uniune să contribuie și anumite măsuri care depășesc domeniul politicii sociale. Toate reformele, inclusiv cele care abordează tranziția verde și cea digitală, trebuie să țină seama de preocupările sociale și de cele legate de ocuparea forței de muncă. Utilizarea într-o mai mare măsură a evaluărilor impactului distributiv poate contribui la prevenirea efectelor sociale negative.

9. **Este necesară consolidarea în continuare a sistemelor de protecție socială pentru a le spori reziliența și pentru a le permite să facă față provocărilor actuale și viitoare.** Este nevoie ca procesul de modernizare, care a fost în desfășurare în multe state membre, să continue prin punerea în aplicare a principiilor incluziunii active, cu accent pe un sprijin adecvat pentru venit, pe sprijin pentru integrarea socială și participarea pe piața forței de muncă, alături de furnizarea de servicii accesibile și de calitate. Ar trebui să rămână o prioritate asigurarea acoperirii prin sisteme de protecție socială a lucrătorilor cu contracte atipice și a persoanelor care desfășoară o activitate independentă. Sunt necesare politici eficiente pentru a aborda problema neutilizării prestațiilor, cu simplificări suplimentare ale proceselor și ale integrării în furnizarea de beneficii și cu o mai mare transparență a sistemelor de protecție socială, cu sprijinul tehnologiilor digitale.
10. **Având în vedere impactul social și economic al războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, este nevoie să continue consolidarea plaselor de siguranță socială existente, precum și eforturile specifice de sprijinire a celor mai vulnerabile persoane.** Măsurile de atenuare a impactului economic al creșterii prețurilor energiei, în special pentru gospodăriile cu venituri mici, eforturile de combatere a creșterii numărului de persoane fără adăpost și a excluziunii în materie de locuințe, sprijinul pentru familiile și copiii vulnerabili, precum și sprijinul continuu acordat refugiaților ucraineni pentru a avea acces la servicii esențiale și la piața forței de muncă ar trebui să rămână considerente prioritare la nivelul UE și la nivel național.

11. **În contextul îmbătrânirii societății, al unei economii și unor piețe de muncă supuse schimbărilor, ar trebui menținute eforturile de a asigura atât caracterul adecvat, cât și sustenabilitatea sistemelor de pensii.** Acțiunile de ajustare a vârstei de pensionare sau a cerințelor în materie de carieră, a prestațiilor sau a ratelor de acumulare pentru a reflecta evoluția speranței de viață ar trebui să fie completate de strategii privind îmbătrânirea activă și de opțiuni flexibile de lucru, inclusiv posibilitatea de a combina pensia cu veniturile din muncă, precum și de asigurarea unui tratament echitabil al lucrătorilor cu cariere lungi care au intrat timpuriu pe piața muncii. Politicile ar trebui să faciliteze accesul la sistemele de pensii al persoanelor care prestează diferite forme de muncă atipică sau care desfășoară o activitate independentă. Abordarea diferenței persistente de pensii între femei și bărbați va necesita o participare mai mare și mai bună a femeilor pe piața forței de muncă, prin eforturi de combatere a diferenței de remunerare între femei și bărbați, politici de sprijin pentru persoanele cu responsabilități de îngrijire – inclusiv accesul la servicii de îngrijire de înaltă calitate și la prețuri accesibile, măsuri parentale egale pentru a facilita reintegrarea pe piața muncii după o întrerupere a carierei, precum și credite de îngrijire sau alte mecanisme, acordate pentru a compensa timpul petrecut în afara activității profesionale remunerate de persoanele (mai ales femei) care acordă îngrijire membrilor familiei.
12. **Pandemia de COVID-19 a evidențiat necesitatea de a consolida capacitatea sistemelor naționale de sănătate de a îmbunătăți rezultatele în materie de sănătate ale populației și de a răspunde mai bine la viitoarele evenimente de criză.** În acest scop, rămâne în continuare esențială o mai bună integrare și coordonare între sectorul sănătății și cel social. Reorientarea furnizării de servicii dinspre spitale către asistența medicală primară rămâne o prioritate-cheie, inclusiv prin investiții în noi unități de asistență medicală primară, prin utilizarea sporită a soluțiilor de e-sănătate și prin punerea unui accent reînnoit pe prevenirea bolilor și promovarea sănătății. Capacitatea forței de muncă din domeniul medical ar trebui consolidată, inclusiv prin creșterea oportunităților de formare și prin măsuri de sprijin pentru a îmbunătăți atractivitatea profesiei medicale. Alinierea stimulentei la nivel regional și subregional, precum și a cadrelor naționale de evaluare a calității este necesară pentru a aborda distribuția inegală a cadrelor medicale și pentru a asigura echitatea între regiuni.

13. **Având în vedere îmbătrânirea populației din UE, este necesar să se asigure accesul la servicii de îngrijire pe termen lung adecvate, de calitate și abordabile ca preț².** Ar trebui îmbunătățit caracterul adecvat al protecției sociale pentru îngrijirea pe termen lung, astfel încât aceasta să fie promptă, cuprinzătoare și accesibilă pentru cei care au nevoie de ea. Disponibilitatea îngrijirii pe termen lung ar trebui să fie asigurată în toate contextele, inclusiv prin dezvoltarea și/sau îmbunătățirea îngrijirii la domiciliu și a îngrijirii la nivelul comunității, precum și acordând o atenție deosebită abordării lacunelor teritoriale. Ar trebui asigurate criterii și standarde de înaltă calitate în toate contextele de îngrijire pe termen lung, iar asigurarea calității ar trebui consolidată, pentru a răspunde deficiențelor structurale existente în acordarea de îngrijire, reflectând, de asemenea, diversitatea tot mai mare a serviciilor de îngrijire, a contextelor de îngrijire și a preferințelor utilizatorilor serviciilor de îngrijire. Sunt necesare abordări axate asupra persoanei și furnizarea integrată de servicii, însoțite de măsuri preventive și de sprijin pentru o viață independentă în toate contextele de îngrijire. Ar trebui abordate nevoile în materie de competențe și deficitul de lucrători, inclusiv prin asigurarea unor condiții de muncă echitabile. Eforturile de consolidare a acordării de îngrijire formală de înaltă calitate ar trebui să fie însoțite de măsuri de sprijinire a persoanelor care asigură servicii informale de îngrijire, inclusiv prin formare, consiliere, sprijin psihologic, îngrijire temporară, sprijin pentru echilibrarea vieții profesionale și a responsabilităților de îngrijire, precum și sprijin financiar.
14. **În contextul mai larg al îngrijirii, sunt necesare, de asemenea, măsuri de îmbunătățire a disponibilității, a calității și a accesibilității din punct de vedere financiar a educației și îngrijirii copiilor preșcolari,** pentru a sprijini dezvoltarea bunăstării, a aptitudinilor și a competențelor copiilor, pentru a întrerupe transmiterea între generații a sărăciei și pentru a sprijini participarea părinților pe piața forței de muncă.
15. **Eforturile de îmbunătățire a acoperirii și a adecvării sistemelor de protecție socială, de pensii, de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung ar trebui completate cu reflecții privind modul de finanțare a acestor sisteme, întrucât adecvarea și sustenabilitatea merg mână în mână.** Deși echilibrul dintre diferitele surse de finanțare rămâne specific fiecărui stat membru, ar fi utilă continuarea discuțiilor cu privire la sursele de finanțare noi și alternative. Statele membre ar trebui să utilizeze în continuare fondurile UE existente, în special FSE+ și MRR, pentru a-și sprijini eforturile de reformă.

---

² Fără a aduce atingere negocierilor în curs referitoare la *Recomandarea Consiliului privind accesul la servicii de îngrijire pe termen lung de înaltă calitate și accesibile din punct de vedere financiar* [COM (2022) 441].

16. **Semestrul european continuă să fie un instrument eficace de coordonare** pentru promovarea creșterii economice durabile și favorabile incluziunii, a competitivității, a ocupării forței de muncă, precum și a unei protecții sociale și a unei incluziuni sociale adecvate. Întrucât multe dintre măsurile de reformă luate de statele membre fac parte din planurile naționale de redresare și reziliență, este în continuare esențial ca Consiliul EPSCO și organele sale consultative să rămână implicate îndeaproape în monitorizarea continuă a punerii în aplicare a respectivelor planuri.
17. Pentru a consolida Europa socială și a sprijini punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale la nivelul UE și al statelor membre, ținând seama în mod corespunzător de competențele respective, **ar trebui menținut un dialog constructiv între instituțiile UE, statele membre, partenerii sociali și organizațiile societății civile.**
18. Comisia Europeană este invitată să ia în considerare orientările de politică menționate mai sus în cadrul lucrărilor sale pregătitoare pentru analiza anuală a creșterii durabile 2023.